

**Транскрипт аудио записа са главног претреса
одржаног дана 12.04.2019. године**

Председник већа: Председник већа отвара заседање у кривичном предмету К-По₂ 13/14 против окривљеног Драгишић Милана због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ по оптужници Тужилаштва за ратне злочине КТО број 7/14 од 10.10.2014. године.

Веће суди у неизмењеном саставу.

Констатује се да су на главни претрес приступили:

заменик тужиоца за ратне злочине Миољуб Виторовић са тужилачким помоћником Николом Арсић,

окривљени Милан Драгишић, бранилац окривљеног адвокат Томислав Вишњић и Милица Остојић, јел беше и Ви имате?

Адвокат Милица Остојић: Да, све време суђења сам присуствовала....

Председник већа: Јесте, ја некако колегу сам фиксирао....

Адвокат Томислав Вишњић: Јесте, јесте.

Председник већа: Е добро, добро.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

главни претрес се наставља у фази доказног поступка.

Главни претрес је јаван.

Врши се аудио снимање главног претреса и препис тонског записа главног претреса биће саставни део записника о главном претресу.

НАСТАВАК ДОКАЗНОГ ПОСТУПКА

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

на основу члана 405 ЗКП-а,

-врши се увид и читају се изводи из казнене евиденције за окривљеног Милана Драгишића, Одељења за аналитику, телекомуникационе и информационе технологије у Новом Саду, Одсек за аналитику и полицијске евиденције за ПП у Зрењанину број 05/17/3235-1-69 од 28.02.2019. године и Прве полицијске управе Бихаћ, Полицијске станице Босански Петровац број 05-04/07-2-1-04-3-45/19/АМ од 11.03.2019. године.

Добро. Дошли смо на терен, на терен сина чини ми се [REDACTED], Ви сте нешто прошли пут, хоћете, нећете, па смо Вам оставили нешто времена, па нам се....

Адвокат Томислав Вишњић: Јесте, нисмо могли, нисмо успели да га контактирамо у том смислу да би могао да буде сведок, тако да...

Председник већа: Тако да га и не предлагете?

Адвокат Томислав Вишњић: И не предлажемо.

Председник већа: Пошто смо били у тој фази, добро. Шта ћемо са [REDACTED] [REDACTED]? Ви сте га својевремено предложили, ми смо покушали да га нађемо, били смо поприлично упорни, Ви рекосте прошли пут али ево да Вас питам и сада, је ли остајете при том предлогу, или га повлачите, ето при чему ћу разумети и једну и другу одлуку?

Адвокат Томислав Вишњић: Ја судија бих морао да останем при том предлогу, опреза ради, мада сам изненађен да то није предлог тужилаштва и сада просто сам овај у ситуацији да се....

Председник већа: Нема везе, Ви сте странка у поступку као и тужилаштво, и Ви сте га предложили...

Адвокат Томислав Вишњић: Да се браним од непознатог, тако да опреза ради морам да останем при том предлогу али разумећу и одлуку суда да заиста смо довољно дуго покушавали и заиста нам није доступан.

Председник већа: Да, видели сте да је суд би упоран у том контексту и видели сте да је последњи извештај такав да ми стварно, није оно биће нам доступан за три месеца па да будемо стрпљиви, него једноставно колико се сећам вози камион Енглеска тамо вамо...

Адвокат Томислав Вишњић: Апсолутно ми имамо информацију из друге руке да је константно у иностранству и то негде последње негде сече дрва у Француској, што значи да је у неким забитима тамо, вероватно тешко доступан и када би га лоцирали, тако да...

Председник већа: Али Ви сада нећемо рећи опреза ради, Ви остајете је ли тако?

Адвокат Томислав Вишњић: Па остајем судија, морам то.

Председник већа: Добро. Ајте ја мислим да нам се тужилац, ајте нам се још једном изјасните знате [REDACTED]“? Знате да смо покушавали...

Заменик тужиоца за ратне злочине: Па сам је бранилац рекао да је он недоступан, данас је изговорио ту реч, е сада како да постане доступан ја не знам. Мислим нико, то што можда у неким каже забитима Француске, не знам да ли Француска има забити, али можда је тамо а можда и није тамо.

Председник већа: Можда је у шуми, што би рекли...

Заменик тужиоца за ратне злочине: Можда је у неким другим забитима, не знам.

Председник већа: Па је Ваша одлука...?

Заменик тужиоца за ратне злочине: Па да је он, да имамо иоле вероватноће да га доведемо ја наравно не би се томе противио, али да одлажемо бесконачно са потпуно неизвесним завршеком, онда то нема смисла што је у основи бранилац и сам рекао.

Председник већа: Па се Ви?

Заменик тужиоца за ратне злочине: Противим.

Председник већа: Противите. Добро, мислим није тајна и ЗКП предвиђа могућност да ће суд између осталог одбити, односно одбити предлог за извођење доказа, уколико би се извођењем истог допринело одуговлачењу и тако даље. Овде ситуација није у одуговлачењу, ово је потпуно неизвесно, дакле није то да ли би то било за годину дана, него је стварно неизвесно, па се веће у том контексту неће ни повући јер ми смо већ причали на ту тему, само смо чекали да чујемо вас, па смо ми донели одлуку у случају да Ви останете при том предлогу.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ предлог одбране окривљеног Милана Драгишића, да се у доказном поступку као сведок испита [REDACTED].

Има ли примедби на изведене доказе? Има ли нових предлога за допуну доказног поступка? Да ли смо нешто пропустили можда, или није одлучено о неком доказном предлогу? Не. Добро.

Нема дакле примедби на изведене доказе, нема нових предлога за допуну доказног поступка.

Тужиоче је ли можемо на завршну реч, да ли има потребе да нешто можда прецизирате? Не. Можемо? Добро. Али ако прецизирате онда иде пре завршних реч, пошто онда имам питање за другу страну, изволите. Дакле пре завршне речи....

Заменик тужиоца за ратне злочине: Да, пре завршне речи, обзиром на налаз и мишљење судског вештака Бранка Мандића и Ане Најман, вршимо измену оптужнице КТО број 7/14 од 10.10.....

Председник већа: Само успорите сада да ја нађем да испратим те редове и шта сте и како сте. Е кажите.

Заменик тужиоца за ратне злочине: Тако што у првом реду иза речи „Босанском Петровцу“ додају речи „у стању битно смањене урачунљивости“...

Председник већа: Како у првом реду?

Заменик тужиоца за ратне злочине: На другом, извините...

Председник већа: Аха, први ред друга страна?

Заменик тужиоца за ратне злочине: Друга страна, да.

Председник већа: Јесте ли нашли браниоче?

Адвокат Томислав Вишњић: Да, да.

Председник већа: Добро, након „Босанском Петровцу“?

Заменик тужиоца за ратне злочине: Додају се речи „у стању битно смањене урачунљивости“.

Председник већа: Добро.

Заменик тужиоца за ратне злочине: У свему осталом оптужница остаје неизмењена.

Председник већа: Добро, е сада седите пошто имам питање за другу страну. Питање за браниоца. Формално морам да Вас питам да ли Вам је потребно време за припремање одбране по овако прецизираној оптужници?

Адвокат Томислав Вишњић: Није судија, хвала на питању. Није, није.

Председник већа: Није, добро. Драгишићу устаните Ви овде, шта Вам је са ногом?

Оптужени Милан Драгишић: А боли ме колена већ месец дана примам ињекције....

Председник већа: Укључите само микрофон. Морам и Вас форме ради да питам, је ли Ви остајете при досадашњој одбрани?

Оптужени Милан Драгишић: Ја остајем...

Председник већа: При свему што сте до сада изјављивали, то је моје питање?

Оптужени Милан Драгишић: Да, остајем.

Председник већа: Дакле, нема измена у Вашој одбрани? Добро. Седите. Добро. Нема нових предлога у допуни доказног поступка пошто када је прецизирано све то морам да вас питам? Нема. Добро.

Заменик тужиоца за ратне злочине износи завршну реч

Изволите. Извињавам се, морам да објавим да је доказни поступак завршен.

ЗАВРШНА РЕЧ

Заменик тужиоца за ратне злочине

Изволите.

Заменик тужиоца за ратне злочине: У свему остајемо при оптужници коју смо данас изменили. Ми сматрамо да је изведеним доказима утврђено да је оптужени Милан Драгишић извршио кривично дело које му се ставља на терет.

На припремном рочишту одржаном 08.05.2015. године одбрана се сагласила са констатацијом овог тужилаштва да је у време извршења предметног кривичног дела постојао оружани сукоб на територији Босне и Херцеговине, да је Милан Драгишић био припадник оружаних снага Републике Српске, дакле наведене чињенице су неспорне, изведеним доказима је утврђено и да је неспорно да су 20.09.1992. године лишени живота [REDACTED] и то из ватреног оружја. У својој одбрани на главном претресу одржаном 15.06.2015. године, оптужени наводи цитирамо на страни 5 транскрипта „како се ту дешавало ја и дан данас не знам како пушка, знам да је у пушци остао један метак, и још са Радића тамо пушка била је пуна, није испражњена, у том моменту нити сам је испразнио како сам се враћао, и метак је остао у цеви, у том моменту као шта како сам ја пушку узео испалио шта се даље дешавало ја појма немам“, а потом на страни 24 и 25 оптужени наводи „у том моменту када се гепек отворио ја сам изашао и нормално је да ћу узети и то да момци иду, узео сам пушку, пушка је била на торби, пушка није била ни закочена, метак је био у цеви, како сам ја пушку узео и у том моменту то је почело пуцати, почео сам пуцати, почела је пушка пуцати, јер било је ту после су ми рекли ево каже где су меци тукли насумице“, што све говори о томе да одбрана не спори да је оптужен узео пушку из кола и пуцао, али наводи да се не сећа у кога је све пуцао и како се сам догађај заправо одиграо.

Према, подсетићу само, према наводима сведока псовао је [REDACTED] када га је упуцао, и говорио да ће побити све Муслимане, при чему је пуцао из непосредне близине, ако се сећате то је раздаљина од 2-3 метра. Иако је према наводима вештака био у стању привремене душевне поремећености, очигледно је да је оптужени врло добро знао у кога пуца, јер је пуцао само у Муслимане. У погледу радњи оптуженог којима је лишио живота [REDACTED] и ранио његовог сина [REDACTED], детаљно је сведочио [REDACTED], а очевици убиства [REDACTED] су и [REDACTED]. Наведени сведоци сагласно описују овај догађај и наводе да је оптужени викао, псовао, те из непосредне близине пуцао у [REDACTED] и лишио га живота.

Сведок оштећени [REDACTED] детаљно описује и начин на који је у његовом правцу пуцао оптужени, да је оптужени кренуо ка њему и рафалном паљбом пуцао на њега, услед чега је задобио повреде. На основу исказа сведока оштећеног закључујемо да је оптужени хтео да њега лиши живота, при чему оптужени то не негира, већ наводи да му је пао мрак на очи, а шта је у складу са налазом и мишљењем вештака, судских вештака.

Е сада овде морам то да додам, то су прве комшије, ево током овог суђења и то је за мене најјачи утисак, ја нисам, мислим да нико у судници није осетио да се неко од породице Драгишић каје због тога, наравно на клупи нису остали чланови породице Драгишић, али сећате се оне љутње његове супруге када сте морали да ме упозорите, дан данас она мржња која је проузроковала овај догађај, дан данас је присутна, а колико је година прошло. Да ли ће Драгишићу помоћи овај налаз судских вештака, хоће, али остаће вечито питање да ли је ово урађено у стању душевне поремећености или је ово учињено из безобзирне освете, па вас ја молим када будете о томе одлучивали да о томе водите рачуна. Да ли се сећате негирања повреда које је син задобио, негирања како је могао да уђе у аутобус тако са таквим повредама и како је дан данас је та мржња понављам присутна. Некако, судите тој мржњи. Да ли ћемо у породици Драгишић тиме нешто променити, не верујем, али можда да остане као пример како не треба. Ето мени је кажем понављам, то ми је најјачи утисак овог суђења да пуцали сте у првог комшију који је дошао да вам изјави саучешће, да пита, да помогне ако може, ви сте га убили, пуцали у његовог сина који је срећом остао жив, и дан данас ако је то заиста било у стању душевне поремећености, када дођете себи схватите шта сте урадили па бар се извините, бар кажете жао ми је. Милан Драгишић у овој судници није рекао жао ми је, напротив, напротив, приговарао је исказу [REDACTED] а који је испричао оно што је дете чега се сећа од тога дана.

Радње оптуженог које је предузео како би лишио живота [REDACTED], описује управо [REDACTED], наводи да је оптужени пуцао на њега, сведок је објаснио да је у моменту пуцњаве залегао, да није гледао у Драгишића док је трајала пуцњава, иако је био окренут према њима јер није смео гледати, али сведок закључује да је оптужени пуцао у њега обзиром да није било никога у његовој близини, никог другог није било, био је само он Муслиман у том простору. Нећу вам сада цитирати оно што је на транскрипту, на страни 28 транскрипта са главног претреса од 18.11.

Прећи ћу на следећу радњу, радња оптуженог коју је предузео како би лишио живота [REDACTED], оптужени је пуцао у правцу [REDACTED] из истог разлога због чега је пуцао и на ове претходне зато што су Муслимани, е сада мени и даље то нисмо стручни за то, али ми је зашто није пуцао у себе, зашто није пуцао у свога брата, зашто је, како је знао, како је изабрао у том стању битно смањене урачунљивости да иде од Муслимана до Муслимана, није то, нису они у кругу од пет метара, него је он ишао циљано да их побије. Не знам да ли ту вештаци могу толико да помогну да се та кривица смањи, као да се није догодила. И овај поглед окривљеног који данас гледа у под, можда нешто о томе говори. О томе да је пуцао у [REDACTED] сведоче лица која су била присутна у кући [REDACTED] па је тако [REDACTED] на главном претресу 01.07.2016. године изјавила да је била у својој кући када је оптужени пуцао у правцу њеног супруга, да је [REDACTED] најпре кренуо да излази из куће, да је видео шта се дешава, па када је видео наоружаног Милана, затворио је врата и кренуо кроз ходник, Милан је пуцао у врата и меци су погађали кућу. Пуцао им је у врата, услед чега је и њен супруг повређен. Из исказа испитаних сведока се утврђује да је оптужени пуцао у правцу [REDACTED] и да је услед тога рањен у пределу леве руке и да је од рафалне палбе било значајних оштећења на кући. Такође из изјава сведока се закључује да је Миланов брат [REDACTED] практично спречио Милана да уђе у кућу јер би вероватно убијених било тога дана више.

Сад сабирајте ове метке, ове рафале, па видите колико је то. Ако у један оквир стане 30 метака, колико је он то рафала и колико је реденика употребио тога дана, у том наводном стању душевне поремећености.

Убиство [REDACTED] и [REDACTED], оно што је неспорно то је да су њих двојица тога дана били у кругу старог хотела, да су секли дрва, то су једини људи који у том граду секу дрва, то су сви знали и сви су то потврдили, нема других људи који су се

бавили тим послом. Из исказа сведока чуо се звук те тестере која сече дрва, то су они значи у то простору били и то су радили. Лишени су живота употребом ватреног оружја и након тог лишења живота, у Босанском Петровцу је било познато да је на њих из митраљеза како кажу пуцао оптужени, у питању је мало место, сви се познају, нико није поменуо неко друго лице осим овог сведока који је у беспућима Француске, наводно. И то само један сведок га је поменуо.

У том граду, у том тренутку није било оружаних сукоба, једино пуцање, једина употреба оружја је из оружја Милана Драгишића. Три сведока наводе да су видели моменат како оптужени пуца на [REDACTED], док остали наводе да о томе имају посредна сазнања, једини који о томе ништа не зна то је [REDACTED], власник ресторана у коме је радио... да. А власник тог ресторана је [REDACTED], брат од стрица оптуженог Драгишића, значи тај [REDACTED] има добар разлог да о томе не каже ништа, иако сви, иако је цео град знао шта се тога дана догодило. Он једини није чуо ко је то урадио. Сведоци који наводе да су видели убиство су [REDACTED], [REDACTED] и наводе да је то урадио, да је пуцао Милан Драгишић. Сведоци који су чули да је оптужени убио [REDACTED] и [REDACTED], значи то они који су чули а не видели су [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], која је од [REDACTED] мајке и [REDACTED] жене чула о чему се ради, [REDACTED], [REDACTED] која је сутра од колега на послу чула ко је убио [REDACTED]. Иначе њен син је био кум убијеног, [REDACTED], значи то су сведоци који су из неког разлога се заинтересовали шта се догодило и ко је то урадио, они нису сведоци који су блиски, поготово овај син, него управо син који је кум страдалог Драгишићевог брата, он је рекао мајци да се Милан осветио тако што је убио ову двојицу.

[REDACTED], отац убијеног [REDACTED] је чуо од [REDACTED] да му је сина убио „Буроња“. „Буроња“ је окривљени. [REDACTED] наводе да су истог дана чули да је „Буроња“ убио [REDACTED]. Сада ја би се само на то осврнуо на овог можда сведока који је на главном претресу 05.02. покушао да измени оно што је рекао претходно, био је врло прецизан када је описивао 2012. шта се догодило, али постоји добар дазлог зашто је он то покушао, намерно кажем покушао јер ми се чини да поред све жеље да спасе Милана Драгишћа, да је ипак оно људско остало у њему па је ипак прихватио да оно што је рекао први пут, да је то тачно. А разлог због чега је покушао да то сакрије је што је како каже малтене у родбинским односима са Драгишићима, и још један податак да је [REDACTED] неки важан човек у СИПИ у Сарајеву, или у Бања Луци. Ово су немирна времена и људи се плаше да им се нешто не догоди, можда и он буде у неком стању душевне поремећености па се на неки начин освети, па ваш посао је да то спречите и да Милана Драгишића осудите уз све оно што смо ми рекли, уз све оно што су вештаци рекли, али да та казна буде примерена ономе што је Милан Драгишић уради. Хвала вам.

Председник већа:

Бранилац оптуженог адвокат Томислав Вишњић износи завршну реч:

Изволите.

Адвокат Томислав Вишњић: Хвала. У раним поподневним сатима 20. септембра 1992. године у Босански Петровац пред мртвачницу у болницу довозе погинула тела 17 војника Војске Републике Српске. Сведок [REDACTED] је у свом излагању овако описао атмосферу: „та следећа два дана у граду је био хорор, не знаш ни ко је пуцао, ни гдје је пуцао, то је било убијања, било свега, тако да ја не знам та два дана су била страшна, разумеш, углавном ти ниси смио изаћи нигде поготову по ноћи,

мртва глава, једноставно не смеш носа провирити, а нон стоп се пуцало и убијало, било је тако безвезних убистава да је то било страшно, да не говорим да су упадали у куће и пуцали и убијали, то је било баш страшно и то је био фактички сада овим неким снагама тамо које су биле један од разлога да изврше иселавање Муслимана и они су њих после тога два, три дана стрпали у аутобусе и пребацили у Травник, то је била ситуација ненормална“. 26 година касније он је ово изговорио пред овим судским већем и описао атмосферу страха и безвлашћа, атмосферу идеалну за ширење гласина, није како тужилац тврди то био миран град у коме је ово што се десило, а за шта је Драгишић оптужен једино што се десило. Погибија рођеног брата Драгишић Милана је за Милана био трауматичан догађај, који је био прво изненадан, друго јаког интензитета, неочекиван, бруталан и довео је дотле да је у његовом реаговању дошло до губитка границе и слома свих фактичких одбрамбених механизма и до реаговања које је касније уследило, а што су судски вештаци превели као сужење свести у стању привремене душевне поремећености у којој су његове способности схватања дела као и могућности управљања поступцима била битно смањена. Тако је сведочила Ана Најман 01. марта 2019. године и такви су закључци комисије вештака од 22.11.2018. године. У атмосфери страха, панике и безвлашћа, гласина која је овде пред овим судским већем надам се неспорна да је Милан Драгишић пуцао и убио ██████████, проширила се као... извињавам се ██████████, проширила се као ватра и била је иницијална каписла да се и друга кривична дела припишу Милану Драгишићу. Међу тим убиствима су и убиства ██████████ и ██████████. Милан Драгишић проглашен је за дежурног кривца за сва та убиства.

Како је сведочио ██████████, који је рекао вероватно је за сва та убиства било њих 15 до 20 сигурно у та два дана, можда и више не зна, ту вероватно сведока није било него само извршиоци и жртве. Милан Драгишић још једном да кажем проглашен је за дежурног кривца за сва та убиства, зато што је можда прво убиство које је почињено непосредно после доласка, односно довожења ових војника који су погинули, било убиство ██████████, али је истовремено он био идеалан да се на њега што гласинама, што из неких других разлога прилепе сва остала убиства и да постане дежурни кривац за све то.

Сведок ██████████ у свом исказу од 05.02.2016. године када је упитан за убиство ██████████ и ██████████ каже: „па наводно су причали да их је Милан убио али било је још Милана тада у граду који су радили злодела по граду али у тим несрећним околностима изгледа све се Милану приписало“.

У односу на убиство ██████████ тужилаштво тврдње из тачке е) оптужнице доказује изјавама три сведока очевица - ██████████, ██████████ и ██████████. Од та три сведока само се један појавио на главном претресу. Иако закон дозвољава да изјаве сведока који су из разних разлога недоступне суду да се користе у судском поступку оне морају испуњавати три услова, прво да буду законити, друго да колаборирају или да буду подупрте другим материјалним доказима изведеним пред судом и то свака појединачно а не кумулативно и да се свака изјава која је прочитана мора појединачно ценити значи да не може да изјава потврђује изјаву без пратећих материјалних доказа.

Е сад, што се тиче законитости на наведене изјаве треба да се примене релевантни прописи Закона Босне и Херцеговине а у вези с тим значајне су одредбе члана 86 Закона о кривичном поступку Босне и Херцеговине и ја ћу прочитати део те одредбе која каже - Ток саслушања сведока, сведок је дужан одговоре давати усмено, сведок ће се претходно опоменути да је дужан говорити истину и да не сме ништа прешутјети, а затим ће се упозорити да давање лажног исказа представља кривично дело, сведок ће се и упозорити да није дужан одговарати на питања предвиђена у члану 84 став 1 овог закона и ово упозорење ће се унети у записник. После тога сведок ће се

питати за име и презиме, име оца или мајке, занимање, боравиште, место и годину рођења и његов однос са осумњиченим односно оптуженим и оштећеним. Сведок ће се упозорити да је дужан да о промени адресе боравишта обавести тужиоца односно суд и тако даље и тако даље. Ово упозорење, а сада ћу прећи и на члан 152 Закона о кривичном поступку Босне и Херцеговине који се односи на садржај записника, који у ставу 2 каже - записник треба садржавати битне податке о току и садржају подузете радње, у записник се дословно уносе постављена питања и дати одговори. Ако су приликом предузимања радње одузети предмети или списи то ће се назначити у записнику а одузете ствари ће се прикључити записнику или ће се навести где се налазе на чувању. У складу с тим сви записници које је у овом предмету узимао полицијски службеник Радомир Радаковић и то од следећих сведока: [REDACTED], Бањац Луке су незаконити и не могу се користити у овом поступку како нигде није наведено име осумњиченог, нити су дословно унета постављена питања, нити су дати одговори. Када је у питању изјава [REDACTED] у исту у записнику нису унета постављена питања и дати одговори. Када је у питању изјава [REDACTED] у записнику о њеном сведочењу не постоје ни упозорења сведоку, ни имена осумњиченог, ни унетих постављених питања и датих одговора. Што се тиче изјава за које суд нађе да су законите потребно је да ценимо сваку појединачно. Када говорим о ова три сведока везана за убиство [REDACTED] појединачно гледано ток догађаја који је описан у њима изгледа логично, али кад се упореде једна са другом долазимо до фрапантних разлика. Прво, у вези оружја којим је почињено убиство, код [REDACTED] то је аутоматска пушка са преклопљеним кундаком, код [REDACTED] само се помиње аутоматско оружје, док је код овога [REDACTED] који додуше и не спомиње да је видео или чуо да је пуцано из тог оружја помиње се пушкомитраљез са неким реденицима и кутијом за муницију. Друго, возило којим су починиоци дошли на место извршења кривичног дела, код [REDACTED] спомињу се два возила бели „Голф 2“ и црни „Голф“ мислим да је модел 1, код [REDACTED] то је возило зелене боје. Код начина на које је кривично дело извршено и то мислим да је нешто што не можемо никако приписати протеклу времена или измењеном сећању сведока. [REDACTED] тврди да је из возила пуцано, да извршиоци нису изашли из возила већ да је пуцано кроз прозор директно на [REDACTED]. [REDACTED] тврди да је Драгишић изашао из возила и пуцао преко возила на [REDACTED]. Опет трећи сведок не спомиње никакво возило и тврди да је Драгишић био на месту злочина сам и да је ходао пешице. Такође је занимљиво ко је све учествовао у овом убиству, по изјави [REDACTED] Драгишић је био сам, према изјави и [REDACTED] у возилу су биле најмање две особе. Према изјави [REDACTED] онако како је специфицирано наведено возач је био Драгишић Милан. Према изјави [REDACTED] Драгишић је пуцао кроз прозор са десне стране возила значи седео је на месту сувозача. На страну то да по временском следу догађаја тешко је да замислимо да се после свега десило у Гајевој, начина како је тај догађај окончан и тако даље, Драгишић Милан био у стању да вози ауто, да иде кроз град и да ради оно како је наведено у том делу оптужнице. Такође се разликује време кривичног дела, [REDACTED] то ставља у преподневне сате, али кажем обзиром на временски период од кад је изјава давана то не узимам пуно као неку битну разлику. Међутим још једна ствар је значајна, сведок [REDACTED] тврди да је Драгишић био у маскирној униформи, а ми имамо низ сведока тог истог дана који говоре како је Драгишић био обучен у Гају, носио је обичну СМБ униформу. Према томе како су се догађаји одвијали тешко је да замислимо да је Драгишић после догађаја у Гајевој отишао до куће пресвукао се опет у униформу, променио оружје, пошто је дефинитивно утврђено бар ја сматрам да то није спорно да је оно што се дешавало у Гајевој улици проузроковано аутоматским наоружањем односно калашњиковим, мада се ту појављује низ сведока који спомињу пушкомитраљез и неке реденике, чак је и сам

тужилац малопре додао у својој завршној речи уместо оквира резервних који се користе за калашњиков спомињао неке реденике. Ја могу да прихватим да је сведоцима ако рачунамо да су били у страху и да је протекао можда неки већи временски период или просто у њиховој међусобној комуникацији пошто су сви сведоци тужилаштва такође повезани међусобно, што родбинским односима, што комшијским односима, да је међу њима на бази те комуникације завладало једно опште мишљење о наоружању које је Драгишић носио, али мислим да је то отклоњено не само сведоцима и одбране и тужилаштва који су говорили да је користио аутоматску пушку, већ и чињеницом, а о чему су говорила бар два сведока одбране да пушкомитраљез М84 који се спомиње као његово наоружање уопште није ношен по граду, већ је исто наоружање остављено на линији фронта и задуживано од смене до смене управо због његове тежине и немогућности да се манипулише са њим ван линије фронта односно конкретно у граду.

Такође се код једног низа сведока помиње и зелена кутија са муницијом што ја, ми смо радили малу анализу судија то морам да вам кажем, интересантно је да се то први пут спомиње у изјавама које су дате само полицијском службенику Радаковића а које су дате у периоду децембар 2011. и јануар-фебруар 2012. Одједном се у целој причи појављују реденици које је наводно Драгишић носио преко тела, појављује неки сандук са муницијом који је наводно носио са собом, није ми још, нисмо могли да спојимо баш зашто би се то одједном појавило, али дефинитивно већина сведока бар они за које ми сматрамо да су кредибилни приликом описа догађаја, ту укључујем и сведоке тужилаштва значи тврди и једино је логично да је Драгишић све време био наоружан искључиво аутоматском пушком АК47 што се уклапа у његову позицију у Војсци Републике Српске где је он био позадинац, што се уклапа у начин како је оружје задуживано током рата одласка и повратака са линије фронта и што се на крају уклапа и у опис догађаја кажем у Гајевој улици имајући у виду како су се ти догађаји одвијали.

Да ове контрадикторности између сведока везаних за убиство [REDACTED] нису баш неуобичајене доказује и поступање тужиоца у погледу наводно саизвршиоца за ово кривично дело сведока кога сада нико не може да пронађе извесног [REDACTED] или [REDACTED], а према речима њиховог главног сведока очевица [REDACTED]. Интересантно је да је и [REDACTED] непознат на адреси, да ни он није могао да приступи суду, и сада имамо једну ситуацију да је Драгишић Милан принуђен да се брани за догађај који му се ставља на терет од сведока који је недоступан суду, а који спомиње другог сведока или саизвршиоца који је такође недоступан суду. Е сад све би било у реду кад би био терет доказивања на нама, али нажалост у кривичном поступку за ово је терет доказивања на тужиоцу и не само то [REDACTED] је дуги низ година а сигурно за све време трајања истраге у овом предмету био доступан истражним органима Босне и Херцеговине. Прво, док је служио казну за убиство у КП Дому Зеница, а и после тога једно време, једно дуже време боравио у Босни и Херцеговини и био доступан органима гоњења. Он је морао бити саслушаван на ове околности имајући у виду његову прошлост и његово учешће у догађајима у Босанском Петровцу. Просто је немогуће да га нико никада на ове околности није саслушао, али оно што је најзанимљивије ми такву изјаву нисмо добили. Обавеза тужилаштва у систему чија су правила унета и у наш кривични поступак је да одбрани и суду достави све доказе укључујући и оне ослобађајуће који су у корист окривљеног, као и да му достави изјаве свих оних који су потенцијални саизвршиоци у овом кривичном делу јер свака њихова тврдња може бити потенцијално ослобађајућа. У овом случају истражни органи Босне и Херцеговине то нису учинили. Разумљиво би било да им је можда сведок недоступан, али је сигурно у дугом временском периоду он њима апсолутно био доступан већ на овај начин како смо раније описали. У систему чија су правила пренета у наш, оваква повреда доводи до једноставног одбацивања оптужнице. Ми наравно никада нећемо сазнати да ли је овај

сведок давао било какву изјаву органима Босне и Херцеговине, јер ово тужилаштво та сазнања нема и има одличан изговор да каже да су то требале да ураде колеге из Босне и Херцеговине и у том делу ја само могу да апелујем на суд да примени правило *in dubio pro reo* јер је то једино на шта код оваквог развоја догађаја и код оваквог начина доказивања можемо да се позовемо. Ми чак... каже малопре тужилац а односи се на сведока [REDACTED] и позива се на његову наводну, на његов наводни страх од [REDACTED] што мислим да иначе схватио би то под нефер карактеризацијом, а рећи ћу вам и зашто, зато што је управо тај [REDACTED] сведочио пред овим судом како је током испитивања у дужем временском периоду био малтретиран од стране полиције, како су му малтретирани мајку два три пута месечно, како је полицијски службеник Радаковић упорно наваљивао уз литар крушковаче и испитивања од неколико сати да му сведок даје одређене изјаве, а при том све то управо по његовом пуштању са психијатрије где је био због болести ПТСП. Мислим да би...мислим да би, то нисмо предложили али ми је остало негде у глави да смо можда требали да предложимо и вештачење овог сведока на бази документације која је предата и његове способности да верно пренесе догађај имајући у виду болест од које се лечи, али свакако оно што је [REDACTED] испричао и ако такву слику има у својој глави то се сигурно није могло десити у недељу 20. септембра 1992. године када је по сведочењу сведока [REDACTED] кафић није радио, можда је то његова слика која се из разних разлога њему појављивала али свакако не на тај дан и свакако не у односу на ове друге, у односу на ова друга два сведока свакако немогућа имајући у виду то како је Драгишић био обучен, шта је носио од наоружања и како се кретао, значи сам без возила и тако даље. Милан Драгишић у овом поступку зато не сме бити стављен у лошији положај него што му то обезбеђује поступак у Босни и Херцеговини. То кажем због тога зато што значај који се придаје изјавама узети у истрази и ако прођу све тестове законитост и тако даље те изјаве се на други начин користе тамо у поступку јер је пракса показала да њихово директно увођење у доказе без претходног саслушања сведока на неки начин доводи окривљеног у неповољнији положај. Наиме тамо се те изјаве користе само уколико сведок током главног испитивања мора да исприча догађај у комплекту ал` само уколико је неконзистентан те изјаве се онда уносе да би се показала његова неконзистентност и то у делу у коме је та неконзистентност са исказом пред овим, пред већем постоји. Ситуација где се сведок појави и тужилац га пита да ли остајете при вашој изјави од тада и тада није примерена за изјаве које су коришћене које су у ствари настале ван судског надзора, а то конкретно мислим на изјаве дате у полицији. У вези догађаја у Гајевој улици низ сведока и тужилаштва и одбране описали су ове догађаје могу да кажем приближно сличан начин. Тврдња је одбране да се у критичном периоду Милан Драгишић налазио у стању привремене душевне поремећености и да су му могућности управљања поступцима биле битно смањене. Имајући у виду то његово понашање које је чинило и насумично рафално пуцање упитна је његова намера да се лише живота и [REDACTED] и [REDACTED] и [REDACTED] Рањавање [REDACTED] је по ономе како су докази изведени пред овим судом нама најсличније рикошету, је настало као последица рикошета неког од метака које је Милан Драгишић рафално испаливао. Да је таква намера стварно постојала за убиство ништа није спречавало Милана Драгишића да га јури, да га стигне да убије или бар да то озбиљно покуша. Ништа га није спречавало ни да уђе у било коју од кућа у коју је пуцао и лиши живота Муслимане који су се ту налазили. Оно што је занимљиво је да према изјави [REDACTED] и његова кућа је, Драгишић је пуцао и по његовој кући. У случају [REDACTED] пуцао је кроз затворена врата. У случају [REDACTED] чак и да дозволимо да је пуцајући рафално пуцао некако у његовом правцу имамо сведочење [REDACTED] на главном претресу 21.06.2017. године који је тврдио да је он пролазио односно идући за Миланом прошао ту за неколико минута и да нико

није видео. Реч је о догађају који до 2012. године нигде није регистрован. До тада је било објављено већ неколико књига о злочинима у Босанском Петровцу, подизане су оптужнице, до 2012. никоме није испричао да је Милан Драгишић покушао да га убије. Затим он тврди да је Драгишић пуцао на њега са 200 метара удаљености што је за, ако ставимо у контекст где се ко налазио у тренутку пуцања фактички значило да се Драгишић окренуо у моменту кад је пуцао на [REDACTED], да се окренуо и видео [REDACTED] негде 200 метара далеко те опалио рафал у њега или ка њему. Мислим да је овај сведок склон преувеличавању, мислим да овај стандард оптуживања за то да неко у току рата пуца на некога са 200 метара даљине, а то се пријави 20 године касније без икаквог другог материјалног доказа би довео до експлозије оптужница не, не мислим уопште сада на ситуацију у Босни већ на све земље у окружењу. Мислим да је тужилаштво у овом конкретном случају једноставно претерало са оптужењем за које ни један материјални доказ то не потврђује, осим наравно конфузног сећања [REDACTED] који је овде пред судом био несигуран да ли је био окренут леђима или није био окренут леђима и тако даље.

Такође кад говоримо о погледу намере да се убије [REDACTED] и ту је Драгишић могао да уђе у кућу и да пуца по осталима да је заиста та врста намере постојала. Ово је ситуација можда ближа некој врсти добровољног одустанка у том Драгишићевом сужењу свести него некој намери да се [REDACTED] лиши живота. Е сад тужилац нам је рекао да је Драгишић селективно бирао жртве. То не одговара сведочењу и [REDACTED] и [REDACTED]. [REDACTED] је рекао када је објашњавао да се, како је разоружаван Милан, он каже „ја овом малом кажем буди опрезан може и нас помести“, затим каже „храбри момци прошли ратиште и све а реко идемо пазите може и нас помести он не види ништа једноставно“. Сведок [REDACTED] објашњава како је дошло до разоружавања Милана и каже „ја сам га молио да се врати али човек је био јак и ништа ништа не капира, те вучем га, не смем пушке ни близу бојим се да не би испуцо метак без везе да не би коме било шта било молим, гуркам али не можеш му близу пушке узети, и таман можда смо пет минута ту, три, пет и поречкали се, гуркали се, не дам га, вучем га да не иде, а не смеш близу пушке, остави ме, пусти ме, ту је било свега тога и он је кренуо мислим да иде али добио сам испомоћ, тад је стиго [REDACTED] овај дечко да није тако, да није он ухватио пушку“. [REDACTED] је исто тако можда и објаснио оно што се Милану Драгишићу ставља везано за [REDACTED], па каже: „ја не могу да тврдим кад нисам у том правцу видио али нема шансе да је пуцо, можда је пуцо овако неђе нешто ако је пуцо ал` не верујем да је ико да је видио убио би га или нешто, да је неког видио да је пуцо то је све близу“. Чак и то да се прихвати за разлику од овога што тужилаштво покушава да провуче овде кроз контекст освете би подразумевала пажљиво планирање и хладнокрвност починиоца, једно потпуно другачије стање свести, то мислим да у конкретном случају из свега, из доказа који су изведени, не стоји.

Тужилац нам је данас апелујући на суд рекао да се овде треба да суди мржњи, да нико из Драгишићеве породице није изразио кајање, нити жаљење за овим догађајем. Ја мислим да то није тачно, прво питање кајања и питање изражавања жаљења је индивидуална ствар која се разликује од особе до особе. Другачије се кајање или жалост изражава у једној култури, када кажем у култури то може чак да се односи на делове поједине области у некој држави, другачије у другој, у Крајини, на територији која је стално попрште сукоба последњих неколико векова, људи су мало да кажем тврђег карактера и тешко изражавају емоције, али чињеница да [REDACTED], [REDACTED], Миланова мајка, живе и даље са људима чија је, која је кажем један несрећни догађај довео у трагичну ситуацију да међу њима нема сукоба, да међу њима постоји једна врста узајамног поштовања, већ говори сама о себи. Није ова судница место за велике речи, за посипање пепелом, то је индивидуална ствар како неко кроз

своје васпитање, кроз околину, кроз начин на који проживљава неки догађај се изражава, према томе стандард за то што тужилац покушава да нам наметне, не постоји. Утисак за то што тужилац покушава да нам наметне је искључиво његов утисак и не мора представљати објективно стање. На страну што кајање уопште није ни отежавајући ни олакшавајући фактор, а то тужилаштво добро зна, бар према нашим прописима, према томе мислим да суд на тај део излагања тужилаштва не би могао да... не би требало да поклони велики значај, а такође постоји још један елемент који се не узима у обзир, а који можда представља одбрамбени механизам људи за он за што и како су оптужени. Овде је Драгишић оптужен да је пуцао дум дум мецима у [REDACTED], надам се да из свих доказа је утврђено да то није тачно. Овде је Драгишић оптужен да је убио два лица за која ми тврдимо да није, овде је Драгишић оптужен да је носио пушкомитраљез са два реденика и шетао се Босанском Шампу, пуцајући на људе, ми тврдимо да то није тачно. Не само да тврдимо већ сматрамо да су изведени докази материјални указују управо на супротно.

И коначно природно је можда и свако оспоравање доказа тужилаштва не значи да је постојање кајања, свако оспоравање доказа тужилаштва је управо тежња да се утврди оно што се заиста десило, а не како тужилац скоро лично схвата, питање постојања или непостојања кајања или питање мржње или већ по његовом тумачењу нечега што опет кажем мислим да је ирелевантно за доношење одлуке у овом предмету.

У погледу отежавајућих и олакшавајућих околности везане за Милана Драгишића, истаћемо неке од њих, једна је чињеница да је кривично дело извршено у време ратног сукоба, ово је сада доста на неки начин да кажем ново, али већ судска пракса, а притом мислим и на судску праксу судова у Босни и Херцеговини, то прихватила као олакшавајућу околност односно те трагичне околности рата, је суд ценио и прихватио као олакшавајућу околност, како у суду Босне и Херцеговине, а тако и прихваћена пре тога у Међународном кривичном суду за бившу Југославију, па је тако у предмету „Тужилац против Насера Орића“ број ИТ 0368 Т од 30.06.2006. године, став 767 то је пресуда претресног већа, утврђено да су претресна већа до сада тешке околности у којима је осуђена особа морала деловати, узимала као олакшавајући фактор. Исто тако у апелационој пресуди, другостепеној пресуди Суда БиХ, у предмету „Тужилац против [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED]“ број Х КРЖ 06/200 од 16.07.2009. године, став 167, се каже приликом одмеравања казне апелационо веће је имало у виду да се казна не одмерава само према кривичном делу него и начину и околностима под којима је дело учињено, те личности учиниоца и тако даље и тако даље.

Милан Драгишић је водио узоран живот и пре и након извршења кривичног дела у складу са друштвеним нормама и ја се надам да извод из казних евиденција потврђује ово што ми тврдимо да он није ни прекршајно ни кривично кажњаван, нити пре а нити после ових трагичних догађаја. Милан Драгишић је водио узоран породични живот, издржавао петочлану породицу оштећеног здравственог стања сада о чему је суд упознат према документацији поднетој на главном претресу, ту мислим на болест јетре. Сарађивао је током суђења посебно у смислу присуства, држања, учествовања у поступку, уредно приступао главном претресу, односно одазивао се позивима овога суда, како овог суда тако и фази истраге. Милан Драгишић није криминогена особа у питању је ситуациони деликт, ни пре ни после тога није одговарао ни кривично ни прекршајно, он се једноставно нашао у ситуацији која је у том тренутку превазишла његове одбрамбене капацитете. Не постоји ниједан доказ да је оно што га је мотивисало да учини дело, пробило оквир самог трајања дела, односно тих неколико сати, када кажем оквир мислим временски оквир самог трајања дела, односно тих неколико сати колико је његово стање трајало 20. септембра 1992. године, а поред ових околности некажњивости и тако даље, један од индиректних доказа је и чињеница да му се за ово

дело суди 27 година, пошто је дело почињено а он је у том периоду водио један нормалан у кривично правном смислу, беспрекоран живот.

Одбрана захтева да суд у овом предмету приликом одлучивања у свим ситуацијама у којима су докази материјални доведени у сумњу, а сматрамо да их је много и то првенствено везано за убиство Зајкића и Терзића, примени правило *in dubio pro geo*, а посебно кажем у односу на доказе који се односе на тачку е) и тачку ц) оптужнице.

У вези са предлогом казне и у вези ранијих навода за примену праксе судова Босне и Херцеговине на жалост морам судија да цитирам стално њихове прописе и њихове ставове јер сматрам да оптужени не би требало да буде суђење пред судом у Србији доведен у неповољнију ситуацију него што би то било да му се суди у Босни и Херцеговини. У том смислу навешћу неколико примера казнене политике Судова Босне и Херцеговине, за потребе записника ми смо припремили списак са бројевима предмета па то могу да приложим, да не диктирам појединачно број по број ал` навешћу само имена окривљених и казне. Тако је у предмету пред Судом Босне и Херцеговине 26. фебруара 2016. године изречена пресуда, значи све пресуде о којима говорим су везане за кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 Кривичног законика Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, изречена пресуда којом је оптужени [REDACTED] осуђен на казну затвора у трајању од 3 године, а оптужени [REDACTED] на казну затвора у трајању од 2 године. У другом предмету [REDACTED] 28. марта 2008. године Бијелић је оглашен кривим за ратни злочин цивилног становништва и ратни злочин против ратних заробљеника те му изречена јединствена казна затвора у трајању од 6 година. У трећем предмету [REDACTED] 23. септембра 2016. године другостепена пресуда, [REDACTED] изречена казна затвора у трајању од 3 године. У четвртном предмету [REDACTED] 11. маја 2018. године Апелационо одељење Суда Босне и Херцеговине изречена казна у трајању од 3 године. У петом предмету [REDACTED] Апелационо одељење Суда Босне и Херцеговине 18. децембра 2013. године [REDACTED] и [REDACTED] осуђени на казне затвора у трајању од по 4 године, а [REDACTED] на казну затвора у трајању од 7 година. И коначно, то је сада петом предмету [REDACTED] 02. априла 2018. године претресно веће Апелационог одељења изрекло пресуду у односу на оптуженог [REDACTED] на казну затвора у трајању од 5 година и 6 месеци.

Молим да суд приликом одлучивања има слуха за примере казнене политике судова у Босни и Херцеговини које смо навели. У вези с тим предлажем да уколико суд нађе да је окривљени Милан Драгишић крив за кривична дела која му се стављају на терет му изрекне казну затвора до 3 године. хвала.

Председник већа:

Констатује се да бранилац оптуженог предаје у писменој форми списак предмета на које се позвао у својој завршној речи, а наведени списак се здружује списима предмета.

Добро. Колегинице хоћете и ви можда нешто. Нећете, добро.

Оптужени Милан Драгишић износи завршну реч

Устаните, приђите, укључите микрофон, а можете и да седнете, не знам дал` ћете... Јел` се придружујете завршној речи вашег браниоца?

Оптужени Милан Драгишић: Да вам кажем часни суде, ја се придружујем његовој завршној речи.

Председник већа: Јел` имате Ви нешто да додате?

Оптужени Милан Драгишић: Часни суде ја да могу да вратим вријеме не могу. Прошло је 20 и колко 7 година, ја и данас се не сећам шта се то десило, немам тога филма и завршена прича. Немам га у глави нема, што причају кажу он само гледа. Тешко ми је, ја нисам био од `95. тамо, помрло ми је доста, нисам мого ни мајци на сахрану, ... шта могу, живити се мора. Мене је тешко, ја се кајем шта се десило али шта могу, шта је ту је. Ја се помирио са собом да ја морам испоштоват вас, суд а ја ћу да испоштујем. Колико год будем осуђен издржаћу. Мени да је покојни брат био у затвору и 30 година већ би изашо, а он је у земљи. Шта ја могу ту, а није само он, тешко ми је ради појединих колега бораца што су са мном ратовали што су помрли, ће њима нисам мого отићи на сахрану а ваки смо... што би реко овај прст секо, овај, исто боли, шта је ту је. Ја се кајем, шта ја могу томе, тешко ми је. То је то. Стојим са свим што је мој адвокат изнео, не знам шта да више кажем.

Председник већа: Добро. Јел` то то?

Оптужени Милан Драгишић: То је то.

Председник већа: Добро. Јел` има неко можда још нешто да изјави?

Председник већа објављује главни претрес је завршен.

Веће се повлачи на већање и гласање ради доношења одлуке која ће бити јавно објављена 24. април 2019. у 12,30.

24. април 2019. у 12,30 што се присутнима саопштава, судница мислим да је 3. Судница 3.

Довршено у 10 и 50.

Записничар

Председник већа-судија